

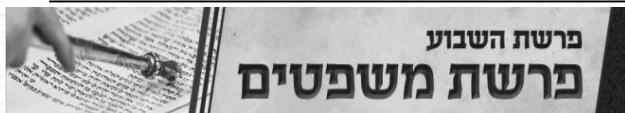
עזון תורני שבו

בעזי"ת

אדלד שש תנדה

גליון 736

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פעת האה

"מלאך ודמעך לא תאחר"

השל"ה הקדוש למד מכאן בדרך דרש יסוד גדול וחשוב בעבודת ה': "מלאךך" זהו רצונו של האדם, – "ודמעך" אלו דמעותיו. אם באמת הנך רוצה דבר, עד

כדי כך שהנך מוריד עליו דמעות, בוכה – ומתחנן לפני בוראך לקבלו, הרי ש"לא תאחר" לקבלו! אדם שרוצה באמת ומתחנן לפני בוראו לקבל סייעתא דשמיא בודאי יענה מן השמים! – וכך כתב הרב שמשון פינקוס זצ"ל לבחור ששלח אליו מכתב ובו בקשת עזרה והדרכה מעשית: "קראתי את מכתבך, ולא הגעתי למדרגה לתת עצות ולומר לך מה לעשות, אבל אכתוב מה שנראה לפי עניות דעתי אחרי התיאור של הדברים שכתבת. נראה לי שאתה משתדל מאד בעליה בתורה ויראת שמים, ואתה עושה את כל יכולתך ויצאת ידי חובת השתדלות. עכשיו אתה נמצא בשלב שאתה צריך עזרה מבחוץ. הסבה לזה הוא פשוט מפני שהדברים הם כל כך נשגבים ונוראים, לזכות לתורה ולחשק פנימי, וככל שתיארת, זה פשוט למעלה מכוחות אנושיים, ואף על פי שוודאי צריך גם השתדלות מצדנו, אבל מגיע רגע שצריך לפנות לעזרה מבחוץ. על כן אני אתן לך שם וכתובת, שאליו תפנה והוא יעזור לך קוראים לו השי"ת. הוא חזק מאד, שבאמת הוא ברא הכל, ואני יודע בסוד – שהוא גם אוהב אותך באופן אישי, והוא מחכה בכליון עיניים שתפנה אליו. אין בעיה למצוא את הכתבת שלו יתברך, שהוא נמצא בכל מקום, כפשוטו, גם הרגע הזה שאתה קורא המכתב אתה יכול לפנות אליו.

אני כותב זה, מפני שהרבה חושבים שהוא ענין של תפילה ועשיית מצוה וחיפוש מדרגות. כל זה נכון אבל אינו העיקר העיקר הוא שהקב"ה אישיות ברורה חי וקיים, שאפשר לתפוס אתו קשר אישי, – ולעולם לא התאכזב מי שעשה כך. ומה שהדבר יותר פשוט ופרקטי יותר טוב ויותר מועיל... ולבקש ממנו עוד פעם ועוד פעם. מי שייתן לך עצה אחרת, חבל על ההשתדלות, תלך ישר למי שיכול לעזור באמת, ותתפוס אותו ואל תעזוב אותו, "אל תתני דמי לוי" עד שהשגת את כל שלבך חפץ".

שבת שלום

וחודש טוב מלא בשמחה

שמשון אליעזר פוקס

"אזון זו ששמעה בהר סיני 'כי לי בני ישראל עבדים' והלך וקנה אדון לעצמו – תירצע"

דין הרציעה בעבד עברי. במטרה לשלול את העבדות ולהביע סלידה ממנה, קובעת התורה דין חריג שאין כמותו בכל המצוות: לאחר שחלפו שש שנות העבדות, רשאי העבד כאמור להשתחרר לחופשי, אבל אם הוא מתעקש להישאר עבד, משום שכבר התרגל לחיות בצורה כזו ורוצה להישאר עם אשתו הכנענית שקיבל מאדונו, האדון לוקח אותו אל פתח הדלת ורוצע את אזנו במרצע כאות קלון לעבדותו. אין בעולם אדם יותר אומלל מהעבד.

אין מושג תת-אנושי יותר מאשר אדם שמוותר מרצונו החופשי על חירותו. ההבדל המהותי בין העבד לשכיר הוא שהשכיר שולט בחייו. הוא בוחר בכל רגע איפה למקד את האנרגיות שלו. הוא בורר את התחום בו יעבוד, הוא מחליט בכל בוקר אם ברצונו להמשיך לעבוד או להתפטר מהעבודה, והוא גם יכול להחליט לעזוב הכול ולצאת לחופשה. העבד, לעומתו, נכנע לכבלי השעבוד. הוא וויתר על ניהול חייו והעביר את השליטה בהם לגורם חיצוני. האדון מחליט מתי הוא יקום, באיזה עבודות יעביר את היום, ומה יאכל וישתה. אין כל משמעות לאישיות הייחודית שלו, לחלומות הכמוסים שלו, ולעצם השאיפה האנושית לחולל שינוי בעולם. העבד הוא כמו עוד כלי בארון שמועבר ממקום למקום בלי שאיש ישאל לדעתו.

ואף שהתורה הגבילה את היקף העבדות, כאמור, עדיין כל עוד הוא נשאר עבד, השליטה בחייו ובזמנו נתונה בידי האדון. ובעיניים אנושיות בכלל ויהודיות בפרט – אין דבר שפל יותר.

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
6:00 4:59
6:35 ר"ת
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

אָהלֵי הַהֵלֶלֶה

אהל לחידוש חידושים ופגנים לשולחן השבת

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

שואלים המפרשים מה באה המילה "לפניהם" בפסוק ללמד אותנו?

רבי חיים בן עטר זצ"ל בספרו אור החיים הקדוש, נתן הסבר ייחודי למילה הזו, וזה לשונו: ולזה אמר "אשר תשים לפניהם", פירוש הגם כי דבר זה יש בו חסרון הרצון שהקונה עבדו ימהר לשלחו אחר שש שנים, תשים הדברים לפניהם כי מצווה זו לזכות כל אחד מהם היא, כשיהיה עבד לא יעבוד בו לעולם, ובזה יתרצה בדבר...

המעשה הבא יסביר את דבריו של האור החיים הקדוש בצורה טובה: מסופר, ששר החינוך נאנק תחת קיצוצי האוצר בתקציב משרדו. בלית בררה הוא הזמין את שר האוצר לסיור במוסדות החינוך שהרי אינו דומה מראה עיניים לשמיעת אוזניים, אולי יסכים לעלות את התקציב. שר האוצר נענה להזמנה ובא בלווית עוזרו האישי. שר החינוך הראה לעמיתו את המבנים המוזנחים, הציוד המיושן והסביר את הצורך המידי בשיפוץ. השר ראה ושמע וכך אמר: "רוצה הייתי לעזור, אבל אין אפשרות – השמיכה קצרה לא ניתן לפרוץ את מסגרת התקציב".

למחרת הזמין שר הבריאות את שר האוצר לסיור, והתמונה חזרה על עצמה: מנהל הבית חולים התאונן על מחסור בכוח אדם, על ההזנחה במחלקת גריאטריה כמוכן העלה בפני השר את צורך במכשור חדיש ובתרופות נחוצות ותוספת תקציב משמעותית. שר האוצר שומע, ומורה לעוזרו הנאמן: "רשום! לאשר את התקנים הדרושים! לרכוש את התרופות, לקנות את הציוד ולבנות אגפים נוספים בדחפיות!!!. הסיור אכן הניב פירות.

בדרכם חזרה, העז העוזר לשאול: "מה קרה אדוני השר? אמש הקשחת עמדות. אמרת שהשמיכה קצרה, שאסור לפרוץ את המסגרת. ואיך, לפתע פתאום, יש את כל הכסף הדרוש?!" "אינך מבין"? השיב השר. "אני, בבית הספר כבר לא אלמד..." לבית חולים יש סבירות גבוהה שאגיע..." למעשה השר דאג לעצמו... כך הוא העניין אצלנו. האור החיים מבאר שהתורה רומזת לנו שכדאי לנו לקיים את כל המשפטים והחוקים הכתובים בתורה, כגון דיני עבד עברי וכד', ואף אם איננו נכללים כרגע בקטגוריית העבדים ואין לנו שום הנאה מזכויות העבדים, אל לנו לשכוח שגלגל הוא שחוזר בעולם וה' זה ישפיל וזה ירים, והיום אתה אולי אדון ויתכן שמחר תהיה עבדו, הסבירות שמימוש חוקי העבדים יועיל גם לך בבוא היום שתתצרך ח"ו.

שאלה: האם נכון הדבר, שאסור לשבת על גבי ארגז של שתייה, או של דברי מאכל?
תשובה: בגמרא במסכת ברכות (דף נ:), מבואר, שאסור לנהוג מנהג בזיון במאכלים. ולכן לדוגמא, אסור לקחת פיסת עוגה, ולנגב בעזרתה משקה שנשפך על הרצפה. שהרי זה מנהג בזיון בעוגה, ובפרט שעל ידי ניגוב המשקה, העוגה תבא לידי השחתה, ולא תהיה ראויה יותר למאכל.

וטעם האיסור לנהוג מנהג בזיון באוכלין, הוא מאחר והמזון הינו חלק חשוב מן השפע שמשפיע לנו ה' יתברך. והנהוג בו מנהג בזיון, מבעט בטובה שנתן לו ה' יתברך.

על פי מה שאמרו במסכת סופרים, וכן פסקו הטור ומרן השלחן ערוך (סעיף ב), בזו הלשון: "לא ישב אדם על קופה מלאה תאנים וגרורות, אבל יושב הוא על עיגול של דבילה או על קופה מלאה קטניות."

וביאר הדברים, שאסור לשבת על גבי מאכלים, שנגרם להם הפסד מחמת הישיבה עליהם. כגון ישיבה על שק מלא תאנים, שהתאנים ממהרות להתמעך, ולכן אסור לשבת עליהן, כדי שלא יפסדו, והיושב עליהן עושה איסור משום "בזיון אוכלין".

אבל לשבת על גבי ארגז של תאנים, שהוא קשיח, מותר. משום שלא נגרם לתאנים כל נזק בישיבה מעליהן. וכן מותר לשבת על גבי שק של קטניות יבשות, מאחר וגם להן לא נגרם כל נזק.

ולפי האמור, נראה שמותר לשבת על גבי ארגזים של שתייה. מאחר ולא נגרם להם כל נזק בישיבה מעליהם. אבל לשבת על גבי מאכלים העלולים להזקק, כגון עוגות, עוגיות וכדומה, אסור בהחלט, משום בזיון אוכלין.

1. מה משותף לאבות, אמהות, בנים?

2. גשם שיוזר על הארץ ולא מרטיב את האדמה?

3. 3 מציאות בפרשה.

4. על מה יושבים והוא לא כסא?

פיתרונות יתרו: 1. תאומים 2. יובל
3. אלעזר בן אהרן, אליעזר בן משה

בין הפותרים נכונה תתקיים הגרלה על פרסים, תשובות יתקבלו במייל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"אם כסף תלוה את עמי"

על אחד הקירות בבית הכנסת "בית יעקב" בשכונת בית ישראל תלוי שלט קטן ועליו כתוב: "בית מדרש זה נבנה בחמישים נפוליון זהב והוא פלאי". מה פירוש הכתוב יודעים רק הזקנים ששמעו את המעשה הנפלא עובר מאב לבן ומסב לנכד: יהודי תלמיד חכם לוה מחברו סך של חמישים נפוליון זהב, סכום גדול מאד באותם ימים. בהגיע זמן הפירעון בא הלווה אל בית המלווה ובידו מלא הסכום כדי להשיב את ההלוואה. המלווה שהיה שקוד באותו זמן על תלמודו לא שם ליבו לדבר, על כן לקח את הכסף והטמינו מאחורי מדף הספרים ושב להעמיק בדברי הגמרא. לאחר שקם מתלמודו לא זכר כלל את כל אשר נעשה... לימים פגש המלווה את הלווה ושאלו: מה בדבר פירעון ההלוואה שנתתי לך?... והרי החזרתי לך את החוב ענה הלווה עד הפרוטה האחרונה! לא ולא! אמר המלווה לא החזרת לי דבר! זה טוען כה וזה טוען בכה, עד שהחליטו לגשת אל הגאון רבי לייב דיין, רבה של שכונת "בית ישראל". שמע הרב את הצדדים ופסק כי על הלווה להישבע שהחזיר את ההלוואה וייפטר מלשלם. אינני מוכן להישבע אמר הלווה שהיה ירא שמים גדול מוכן אני לשלם בשנית את מלא הסכום ובלבד שלא אוציא מפי דבר שבוע! אם כך פסק הרב עליך לשלם!... קיים הלווה את פסק הדין ושילם שוב את כל סכום ההלוואה. בהגיע ערב חג הפסח, ניקה המלווה את ארון הספרים אשר לו והנה לפתע רואה הוא שקיק בד קשור. משפתח אותו גילה לתדהמתו חמישים נפוליון זהב!... מיהר המלווה אל בית הלווה וביקש את סליחתו והגיש לו את צרור כספו אולם הלווה סירב ליטול את הכסף.. בזמנו כך אמר נתתי לך את הכסף בלב שלם ועכשיו שוב אינו שלי! אם כך אמר המלווה קחנו ממני במתנה! במתנה! נזעק הלווה אינני רוצה מתנות הרי כתוב "שונא מתנות יחיה"! בצר לו פנה המלווה בשנית אל רבי לייב דיין וסיפר לו את כל המעשה. כאשר שמע רבי לייב את הדברים הורה כי אם כך יש לתרום את סכום הכסף לשם בניית בית כנסת שישמש את הציבור לתורה ולתפילה. לכך הסכימו שני הצדדים, אולם את זאת ביקש הלווה, ששמו לא יוזכר כתורם בית הכנסת משום כך נכתב בשלט "בית מדרש זה נבנה בחמישים נפוליון זהב והוא פלאי".

"לכלב תשליכון אותו"

משכיל עז פנים בא פעם אל הגאון רבי אברהם בורשטיין, בעל ה"אבני נזר" מסוכוצוב, ובפיו בקשה: אם יבוא לפני הרב עם עוף או בשר בקר שיש ספק בכשרותם והרב יבדוק ויטריף את הבשר אנא שלחוהו אלי... אני אוכל אותו... אינך הראשון המבקש זאת אמר הרבי כבר קדמוך... מי הקדימני? תמה המשכיל. - אספר לך מעשה שהיה אמר הרבי: כאשר באו משה ואהרן אל בית פרעה, עמדו בשער הארמון כלבים עזי נפש שהגנו על הפתח ולא נתנו לאיש להיכנס. פרעה כך טענו הכלבים נותן לנו את מזוננו ומתפקידנו להגן עליו. לא ניתן לכם להיכנס! אמר להם משה רבינו: אינכם יודעים שפרעה אוכל את הבשר המובחר ואילו לכם הוא משליך את הפסולת... לעומת זאת אנו, הקדוש ברוך הוא עומד להוציאנו ממצרים ולתת לנו את התורה שם נאמר שכל נבלה וטריפה, אפילו אם

המדובר בבשר משובח ביותר: "לכלב תשליכון אותו!" שמעו הכלבים את הטענה והניחו להם להיכנס. ואכן כעבור זמן לא רב יצאו ישראל ממצרים והתקיימה ההבטחה שהובטחה לכלבים ובני ישראל נצטוו "לכלב תשליכון אותו". עברו שנים המשיך בעל ה"אבני נזר" בסיפורו וקמו דור חדש של משכילים מזלזלים בתורה ובמצוות והחלו הם לאכול נבלות וטריפות... תבעו אותם הכלבים לדין. נעמד נציג המשכילים וטען: בתורה לא נאמר שיש להשליך את הנבילות לכלב ההולך על ארבע דווקא... ישנם גם הולכי על שתיים שאין הם טובים מן הכלב בהרבה... אכן כן השיב נציג הכלבים באמת אין כל הבדל אולם אנו זכינו בבשר משום שלא חרצנו לשון כלפי בני ישראל, ואילו אתם המשכילים אינכם חדלים לחרוץ לשון... בכל עת הנכם פוערים את פיכם נגד שומרי התורה והמצוות, ומדוע זה מגיע לכם לקבל את בשר הנבילות והטריפות?... שמע המשכיל את דברי הרבי ועזב בבושת פנים.

בבוקרו של השבת

שעברה פרשת יתרו פרצה

סערה בבית הכנסת. חצי מהמתפללים

טענו כי המנהג הוא לעמוד בעת קריאת

עשרת הדברות ולכבד את הקריאה החשובה,

ואילו חצי המתפללים השני התווכח וטען כי המנהג הוא

להישאר לשבת כדי לא לכזות את שאר פסוקי התורה

שמקשיבים להם בשיבה.

החליטו לפנות אל הרב הזקן לשאול בעצתו. "כבוד הרב,

נכון שהמנהג הוותיק הוא לעמוד בעת עשרת הדברות?" - "לא

נכון", ענה הרב. "אז המנהג הנכון הוא לשבת", הכריז החצי השני

בהתלהבות! - "גם לא נכון", ענה הרב. "אז מה המנהג למען

ה'?" - "המנהג הוא להתווכח"...

יצאתי עכשיו מאור יהודה ושوتر סימן לי לעצור לא היה לי זמן.

אם מישהו עובר שם, תקחו אותו לאן שהוא צריך!

לקוח נרגז נכנס למתפרתו של החייט וקורא בזעם:

"איזו מין חליפה תפרת לי? רק לפני שבועיים שילמתי לך

עבורה טבין ותקילין וכבר היא 'הלכה' לגמרי!"

מושך החייט בכתפיו ואומר בתמיהה:

"אז מה?

גם הכסף כבר 'הלך'..."

קצת מאתל

<< המשך מעמוד א' >> כל מהותו של מתן תורה זה לייצר אדם בוחר. להעמיד מודל של אנשים ששולטים בחיים שלהם. הם לא נכנעים להרגלים החומריים שמפילים אותם שוב ושוב, הם לא נרתעים מהשכן או הבוס בעבודה, הם לא הולכים אחרי ההמון, הם לא נכנעים לתכתיבים של דעת הקהל ומובילי הדעה. ולכן כשיהודי מחליט מרצונו הטוב להיכנע להרגלים ולהישאר עבד!! – רוצעים את אוזנו לאות קלון. לומר לו: וויתרת על מה שהופך אדם לאדם, על מותר האדם מהבהמה. עם זאת, לא רוצעים את אוזנו מיד כשהוא נכנס לעבדות, שכן מבינים לרוחו. אולי הוא פשוט נשבר כתוצאה מהעניות הנוראה שהותירה אותו בלי פת לחם או בגלל חולשת הגניבה ששולטת בו. אבל לאחר שחולפות שש שנים והתורה פותחת לו דלת לחירות, דלת ליציאה לחופשי וממנה יוכל לחזור ולהיות אדם – הנה אם בכל זאת מתעקש להיכנע להרגלים שמאפשר לו להשליך את עצמו על אדונו – הוא נענש ברציעה. אין לו יותר תירוצים.

מבאר הכלי יקר: רוצעים את אוזנו על יד הדלת: לומר לו 'צא מהדלת!' תנצל את הפתח וקח אחריות על החיים שלך. וכיון שאינו מוכן להשתחל מהפתח החוצה – שם הוא נענש.

למה הדבר דומה? ישנו מדרש בנושא ה"תשובה" שמביא את המשל הבא: חבורת גזלנים אכזרית התיישבה ביער והתנפלה על כל עגלה עוברת. ממקום המסתור בין העצים היו עוקבים אחרי כל עגלה יוצאת מהעיר, ואם היושב בה היה נראה אדם עשיר, היו מתנפלים עליו, קושרים אותו לעץ ומפשיטים אותו וגוזלים את כל רכושו.

תושבי העיר זעקו למלך והוא שלח יחידת קומנדו מובחרת ללכוד את השודדים. החיילים התחבאו במרומי העצים, הורו לעשיר העיירה לצאת עם העגלה וכשהשודדים התנפלו עליו, השתלשלו החיילים מהעצים ולכדו אותם. כדי לא לקחת סיכונים, הורה המלך לכלוא אותם בבית כלא רחוק ומבודד סמוך לים, שם לא יוכלו לברוח. המלך נרגע, אבל השודדים הללו לא התכוונו להזדקן בתא כלא. הם השיגו אתי חפירה וחפרו מנהרה מתחת בית הכלא עד חוף הים. הם שיחדו את אחד השומרים שיארגן להם אונייה קטנה וחיכו לליל ירח מלא לברוח לחירות. הגיע הלילה הגורלי ולפתע פרץ ביניהם וויכוח. אחד מהם נבהל וטען שבין כך יתפשו אותם ולא כדאי לברוח, ואולם הם לעגו לו ונמלטו דרך המנהרה. הגיע הבוקר ותהום כל המדינה. המלך בא בעצמו לבית הכלא לחקור את התבוסה. הוא נכנס לתא, ראה את המנהרה וירד אליה. הוא צעד אותה הלך וחזור, וכשעלה בחזרה אל התא, הביט באותו שודד ואמר: "אידיוט, מה נשארתי כאן? החברים שלך עושים חיל בעולם החופשי ואתה תקוע כאן!!" הדבר הכי חמור שנותנים לאדם דרך לצאת והוא בוחר להישאר בבזך.

**לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.**

**סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו**

שיעור בפרשת שבוע
מהרב **שמעון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 17:00

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 17:00
שיעורי תורה אחרי ערבית

יום א' - הרב שמעון פוקס שליט"א
יום ב' - הגאון ר' אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאוול סאלם בן נגיס ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת
"יעולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 17:00 ערבית - 17:40

שיעורי תורה אחרי ערבית
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת

הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א
יום ג' - הרב שמעון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30

תפילות שבת קודש:
שיר השירים - 16:35 מנחה - 16:45
קבלת שבת - 17:05

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 16:30 ערבית - 17:45

שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

לרפואת אביתר רפאל חיים בן הילה אביגיל בתושח"י